

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

128

Vragen van het lid **El Fassed** (GroenLinks) aan de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Defensie en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over *Nederlandse hulp bij tankdeal met Saoedi-Arabië* (ingezonden 20 juli 2012).

Antwoord van minister **Hillen** (Defensie), mede namens de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ontvangen 21 september 2012)

Vraag 1

Kent u het bericht «Nederland helpt Duitsers bij wapendeal met Saoedi's»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 5

Heeft de regering een (tijdelijke) exportvergunning verleend voor de Leopard tank die door de Duitse firma KMW wordt gebruikt voor tests in Saoedi-Arabië? Zo ja, op welke datum is deze aangevraagd en verleend? Zo nee, waarom niet?

Klopt het dat het om een lease contract gaat? Zo ja, met welk oogmerk heeft de regering tot deze constructie besloten? Welke voorwaarden zijn aan de lease verbonden? Is in dit contract een voorbehoud van instemming van de Kamer overeenkomstig de motie Van den Doel c.s.² opgenomen en een voorbehoud van afgifte vergunning? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2 en 5

In 2007 is het Duitse bedrijf *Kraus-Maffei Wegmann* (KMW) samen met de ministeries van Defensie van Duitsland, Zwitserland en Nederland begonnen met een project voor de (door)ontwikkeling van de Leopard 2A6 voor gebruik bij vredesmissies (de Leopard 2A6 *Peace Support Operations*). Duitsland en Zwitserland hebben een financiële bijdrage aan dit project geleverd. Nederland heeft een bijdrage in natura geleverd door één Leopard 2A6 tank beschikbaar te stellen voor beproevingen. De tank is overgebracht naar Saoedi-Arabië voor beproevingen onder extreme omstandigheden, zoals zeer

¹ NRC Handelsblad, 19 juli 2012, Nederland helpt Duitsers bij wapendeal met Saoedi's, <http://www.nrc.nl/nieuws/2012/07/19/nederland-helpt-duitsers-bij-wapendeal-met-saoedis/>

² Kamerstuk 22 054, nr. 24.

hoge temperaturen en veel zand. Met dezelfde tank zijn eerder beproevingen onder extreme omstandigheden uitgevoerd in Qatar.

Er is geen sprake van verkoop; Defensie is nog steeds eigenaar van de tank. Op 6 mei 2008 is een overeenkomst (*Leihvertrag*) gesloten met KMW. Het betreft geen leasecontract maar een bruikleenovereenkomst die eind 2015 afloopt. In de overeenkomst met KMW is vastgelegd dat het bedrijf Defensie moet informeren indien het een derde partij betreft bij het gebruik van de tank. KMW heeft Defensie op 24 april 2012 geïnformeerd dat de Leopard 2A6 tank zou worden gebruikt bij beproevingen in Saoedi-Arabië van begin juni tot en met eind juli van dit jaar.

Vraag 3, 4, 6 en 9

Zijn aan deze vergunning voorwaarden gesteld? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Is voor deze vergunning een verklaring omtrent het eindgebruik en/of de eindgebruiker afgegeven?

Waarom is de Tweede Kamer niet eerder over deze overeenkomst op de hoogte gesteld? Kunt u dit toelichten?

Is bij het toekennen van deze (tijdelijke) vergunning getoetst op de criteria van het wapenexportbeleid, zoals mensenrechten, interne en regionale spanningen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom is dan toch een vergunning verleend?

Antwoord 3, 4, 6 en 9

Er is geen sprake van een overeenkomst met Saoedi-Arabië die op enigerlei wijze zou moeten worden getoetst. Export is niet aan de orde. Het gaat immers niet om verkoop van defensiematerieel. De tank blijft in eigendom van Defensie en in bruikleen bij het Duitse bedrijf KMW. Zie het antwoord op de vragen 2 en 5.

Vraag 7

Is het waar dat Saoedi-Arabië tanks en ander defensiematerieel heeft verplaatst naar Bahrein en Jemen?

Antwoord 7

Saoedi-Arabië heeft geen tanks verplaatst naar Bahrein. In Bahrein heeft Saoedi-Arabië lichte pantservoertuigen ingezet als onderdeel van de *Peninsula Shield Force*. Hierbij zijn eenheden uit Saoedi-Arabië ingezet voor de beveiliging van belangrijke objecten en overheidsgebouwen. Momenteel bevinden zich in Jemen geen troepen uit Saoedi-Arabië. In 2009 hebben eenheden uit Saoedi-Arabië, waaronder tanks, in het noordelijk grensgebied van Jemen een militaire operatie uitgevoerd tegen Houthi-milities.

Vraag 8

Hoe verhoudt de «uitleen» van defensiematerieel zich tot het wapenexportbeleid ten aanzien van Saoedi-Arabië zoals verwoord in uw brief van 2 december 2011³ in reactie op de motie El Fassed⁴?

Antwoord 8

Het betreft geen verkoop van materieel maar een beproeving van een Nederlandse tank op een testlocatie in Saoedi-Arabië. Hiervoor is gekozen omdat deze locatie mogelijkheden biedt voor het testen van de tank en de rupsbanden (*tracks*) onder extreme omstandigheden, zoals zeer hoge temperaturen en veel zand.

Vraag 10

Klopt het dat bedoelde tests met de Leopard tank plaatsvinden met het oogmerk dit type tank uiteindelijk aan Saoedi-Arabië te verkopen? Kunt u dit toelichten?

³ Kamerstuk 22 054, nr. 179.

⁴ Kamerstuk 22 054, nr. 172.

Antwoord 10

De beproevingen worden uitgevoerd ten behoeve van Duitsland, Zwitserland en Nederland in het kader van de (door)ontwikkeling van de Leopard tank. Het betreft geen demonstratie ten behoeve van de strijdkrachten van Saoedi-Arabië. Indien Saoedi-Arabië belangstelling zou tonen voor dit type tank, zal Duitsland de daarvoor geldende procedures in gang moeten zetten en een eventuele verkoop moeten toetsen aan de criteria van het Gemeenschappelijk Standpunt.